

4TH INTERNATIONAL COLLOQUIUM OF GENEALOGY, HERALDRY, AND VEXILLOLOGY (ICGHV4)

June 5 2025, Vilnius, Lithuania, www.icghv.com

Theme: “Heads of State: Ancestry, Coats of Arms, and Flags”

Summary (in Lithuanian)

GENEROLO PETRO ŠNIUKŠTOS GIMINĖS ISTORIJA

Jolanta Klietkutė (Kretingos muziejus)

Santrauka

Giminės genealogijos tyrimas, apimantis iškilių asmenybių biografijas ir šeimos istoriją. Šniukštų pavardė rašytiniuose dokumentuose pirmą kartą aptinkama XVI a., tačiau ankstyvesni šaltiniai dar netyrinėti. Įdomu, kad XVIII–XIX a. metrikuose giminės nariai buvo įvardijami skirtingomis pavardžių formomis, tokiomis kaip Markevičiai, Morkevičiai, Morkaičiai, Narkevičiai, Nemčiai, Sluškos. Kai kurios iš šių pavardžių galėjo atsirasti dėl administracinių klaidų arba tapatybės slėpimo laikotarpių. Tik XIX a. antroje pusėje vėl galutinai nusistovėjo pavardė Šniukšta. Pavardės kilmė nėra visiškai aiški. Pagal lietuvių kalbos žodyną, ji galėtų būti susijusi su žodžiu „šniukštinėti“, reiškiančiu „ieškoti, uostinėti“, arba su asmenvardžiu Šniukas, kuris galėjo būti ankstyvasis giminės protėvių vardas. Legenda taip pat mini garsų kalvį Šniuką, kurio vardu pavadintas Šniukštų kaimas Zarasų rajone. Giminė išsikyrė į dvi pagrindines šakas: Šiluvos ir Betygalos. Abi šakos glaudžiai bendravo, krikštijo vieni kitų vaikus. XIX a. pradžioje giminės atstovai buvo valstiečiai, tačiau iš jų kilo išsilavinę žmonės – dvasininkai, karininkai, teisininkai, mokytojai, veterinarai, dailininkai, visuomenės veikėjai, reikšmingai prisidėję prie Lietuvos kultūros, švietimo, religijos ir teisėtvarkos.

Petras Šniukšta (1877–1952) – generolas, Lietuvos kariuomenės teismo pirmininkas ir krašto apsaugos ministras, sovietų represuotas.

Juozapas Šniukšta (1863–1949) – katalikų kunigas, prelatas, vadovavo Palangos bažnyčios statybai, rūpinosi lietuviybės stiprinimu.

Pranas Šniukšta (1875–1943) – veterinarijos gydytojas, žemaitukų žirgų veisimo Lietuvoje puoselėtojas.

Pranas Šniukšta (1908 – 1977) – kunigas, dailininkas, literatas, kultūros ir visuomenės veikėjas. Organizavo dramos būrelius, kūrė bažnytinius paveikslus, skatino religinį švietimą.

Šniukštų giminė paliko ryškų pėdsaką Lietuvos kultūroje, kariuomenėje, religijoje, mene ir moksle. Jų gyvenimo istorijos atspindi tiek šalies šlovės momentus, tiek skausmingus tremties ir represijų laikotarpius.

CV: Jolanta Klietkutė gimė 1971 m. *Zadvorancų (dab. Užduvarionių) k., Vilniaus r. 1990 m. baigė Vilniaus Elektronikos technikumą (dab. Vilniaus kolegija, Elektronikos ir informatikos fakultetas); 2002 m. – Kretingos šv. Antano Religijos studijų institutą prie Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos fakulteto. Kretingos muziejaus Ikonografijos rinkinio kuratorė, fotografė, kraštotyrininkė, genealogė. Tyrinėja Mongirdų, Gedgaudy, Parčevskių giminių istoriją, Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos genealogiją, mokslinį bei dvasinį palikimą. Išleistas knygos „Pirmieji pajūrio fotografai: Paulina Mongirdaitė, Ignas Stropus“ (2015), „Pakutuvėnai: kaimo istorija“ (2017), „Atgimęs Kretingos grafų Tiškevičių dvaras“ (2018, sudarytoja). Skaitmeninės knygos: „Žinomas pamirštas Kretingos fotografas Kostas Jagutis“*

(2017), „Plungės fotografas Movša–Mendelis Berkovičius“ (2017), „Pirmieji grafių Tiškevičių rūmai Palangoje“ (2019), „Rožė Parčevskytė. Róża Parczewska“ (2021), „Mečio Barkausko fotografijos Kretingos muziejaus rinkinyje“ (2022), „Varšuvos fotografė Jadvyga Golč. Fotografka warszawska Jadwiga Golcz“ (2022).

2024 m. apdovanota Vyskupo Motiejaus Valančiaus medaliu už krikščioniškosios kultūros ir dvasinių vertybių puoselėjimą, filantropinę veiklą bei visuomeniškai aktualią publicistiką.